No. 1148 Zaterdag 30 December 1905. 22ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaaí

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,-- pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

De Redactie wenscht aan alle abonnenten, medewerkers, lezers, Collega's en vrienden, een voorspoedig, gelukkig, een Zalig Nieuwjaar.

ONZE BEGROOTING IN DE KAMER.

HANDELINGEN

(VERKORT)

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

De heer VAN KOL: Mijnheer de Voorzitter! In het Voorloopig Verslag werd tot den Minister van Koloniën het verzoek gericht eens een duidelijk overzicht te geven van den tegenwoordigen economischen toestand van Curaçao. De Minister acht dit niet noodig en verwijst naar het Koloniaal Verslag.

Welnu, wie het Koloniaal Verslag aandachtig gelezen heeft kan absoluut geen oordeel vellen over den toestand op die eilanden. Het ware billijk geweest wanneer de Minister van de meerdere gegevens, waarover hij waarschijnlijk beschikt, aan ons, die zooveel belangstelling toonen in den oeconomischen toestand van die noodlijdende kolonie, een overzicht had gegeven.

Wij hebben ons nu moeten bepalen tot de berichten uit de verschillende bladen, en dan zal men zien welk hemelsbreed verschil er is tusschen den indruk dien men verkrijgt, wat den oeconomischen toestand betreft, wanneer men het Koloniaal Verslag leest of wel de particuliere berichten..........

Welk een onderscheid tusschen de officieele berichten en deze droevige beschrijving. Jarenlang reeds heeft groote ellende geheerscht op Curaçao en achtte men den nood ten toppunt gestegen; thans is de toestand nog erger geworden!

Wanneer ten volgende jare de Minister bereid mocht zijn om ons meerdere gegevens te verstrekken, zal men althans kunnen zien of te midden van zooveel duisternis er voor dit arme volk eindelijk een sprank van hoop begint te gloren. Want droevig is de toestand zeker. Terwijl vroeger verschillende inwoners althans nog een redelijk bestaan hadden, gaan nu verschillende van hun bedrijven, als de schoen- en meubelmakerij, de pottenbakkerij, enz., langzaam maar zeker achteruit.

De handel met Venezuela is zoo goed als geheel opgehouden door maatregelen van de zijde der Venezuelaansche Regeering......................

Op deze wijze gaan de handel en scheepvaart van Curaçao te gronde.

Door al die moeilijkheden in het verkeer en door al die formaliteiten wordt alles veel te duur; de runderen uit Venezuela zullen alleen per stoomboot kunnen komen, slecht en duur vleesch zal daarvan het gevolg zijn. Zelfs de eenige industrie die nog teekenen van leven geeft, de hoedenvlechterij, betrekt haar grondstoffen (het cabana-, lataï-, ipijapa-stroo) uit Venezuela, maar doordat die grondstoffen nu duurder worden, wordt ook die industrie belemmerd, om de reeds zoo zware concurrentie vol te houden. Wat is nu de reden van dien blijkbaren wrok, waarmede tegen Curaçao wordt opgetreden, zoodat het den schijn heeft alsof de President van Venezuela het dreigement door Gusman Blanco geuit wil uitvoeren, en niet rusten vóór „Curaçao is herschapen in een kale rots, waarop alleen pelikanen wonen?"

Wat is daarvan de reden? In het Voorloopig Verslag worden daaromtrent inlichtingen gevraagd, maar de Minister is niet in staat die te geven. Men kan echter op dit gebied eenige gissingen opperen. Ik wil dit thans niet doen, maar ik wil wel zeggen, dat hier blijkbaar gaande is een beweging van Katholieke zijde, om den Gouverneur van Curaçao, met wien zij vroeger waren ingenomen, doch dien zij na zijn onderwijsplannen ijverig bestrijden, een beentje te lichten.

Ik geloof echter, dat de Minister dan het veiligste zal doen met te kiezen de zijde van den Gouverneur tegenover zijn tegenstanders, en den man, die vol liefde zijn beste krachten wijdt aan zijn ondankbare taak, zijn moreelen en anderen steun te verleenen.

Behalve op Curaçao zijn ook op de andere eilanden de toestanden verre van gunstig.

St. Martin, een betrekkelijk klein eiland, heeft het vorige jaar 1600 zijner inwoners, wegens den stilstand van zoutgaren en het gemis van elke industrie, naar de neger-republiek San Domingo zien trekken, om door werken het brood te vinden, dat onze kolonie hun niet geven kan.

Bonaire, waar voortdurend over groote droogte wordt geklaagd, en geregeld nood en gebrek rondwaren, ziet het lijden van een deel zijner arbeiders nog vergrooten door de gedwongen winkelnering..................

Aruba het eenige eiland dat in de laatste jaren nog eenige hoop gaf door de goudindustrie en de phosphaatmijnen, beleeft ook donkere dagen.

Het blijkt namelijk dat de phosphaatmijnen, door verlaging van den prijs, vrijwel in hun bestaan worden bedreigd en met moeite het hoofd boven water kunnen houden. De goudindustrie heeft men eerst grootscheeps aangevat, kostbare machinerieën zijn aangeschaft, maar wanneer de berichten juist zijn, dan is de hoeveelheid van het erts sterk tegengevallen en is staking van dit bedrijf te vreezen.

Saba, waarvan steeds weinig is te wachten, schijnt ook geen gulden dagen te beleven; het weinige wat er geteeld wordt, had nog met droogte te kampen. De zwavellagen blijven er onaangeroerd liggen.

St. Eustatius, waar de gezaghebber rusteloos zoekt naar nieuwe bronnen van bestaan voor de bevolking, waar uitstekende katoen werd gewonnen, de bijenteelt uitgebreid, en met toewijding voor de ontwikkeling van land en volk wordt gearbeid, is wellicht nog een der meest belovende van deze arme eilanden.

„Op financieel gebied is er voortdurend achteruitgang. Wanneer men de inkomsten uit phosphaten, die men vroegere jaren verkeerdelijk onder de gewone inkomsten heeft opgenomen en verteerd, ter zijde laat, bedroegen de inkomsten in 1887 nog f 606000 tegen f 586000 in 1903. De belastingen stegen van f 245000 gedurende 1872 76 tot f 379000 als gemiddelde van de jaren 1898 1902. „Daartegenover staat, dat de uitgaven in dezelfde tijdvakken zijn geklommen van f 414000 tot f 742000.

„De tekorten nemen toe, het subsidie wordt steeds grooter en zal in de naaste toekomst nog wel moeten stijgen. Van het jaar 1866 tot 1902 is voor deze kleine kolonie door het moederland een subsidie gegeven van niet minder dan bijna 10 millioen gulden en wij zij nog niet aan het einde."

Wat het beheer der financiën betreft is eenige verbetering merkbaar, omdat men de inkomsten en uitgaven heeft gesplitst voor elk der zes eilanden, waarbij elk dezer beter zijn eigen huishouding zal kunnen overzien.

De reorganisatie van het belastingstelsel, noodig opdat de financiën op gezonder basis komen te rusten, is een lijdensgeschiedenis van reeds 30 jaren; aan de tegenwoordige irrationeele wijze van belastingheffing moest toch eindelijk eens een einde komen.

Wat moet nu tegenover zulk een noodstand worden gedaan? De handel met Venezuela ontwikkelen zal, vrees ik, niet van ons afhangen; dat is meer een vraagstuk der wereldpolitiek; vooral nu de groote Mogendheden in botsing komen met den tegenwoordigen President Castro, heb ik weinig hoop dat wij er in slagen zullen dien man tot beter inzichten te brengen, hoe welgevallig dit ons allen zijn moge.

De nijverheid kwijnt, enkele takken van bedrijf die levensvatbaar zijn gebleken, moeten aangewakkerd worden, doch of dat veel zal geven moet de toekomst leeren.

Vooral de landbouw is de uitweg waaraan men zijn aandacht moet wijden, en in verband hiermede wijs ik den Minister op een reeks artikelen in het tijdschrift van de Wageningsche Landbouwschool „Cultura", van de hand van den heer Rijkens, die in dienst van de Regeering Curaçao heeft bezocht en er den landbouw zorgvuldig heeft bestudeerd. Hij geeft den goeden raad gevangenen te gebruiken voor het aanleggen van dammen en de beplanting van de heuvels.

Hij wijst er op, hoe het mogelijk is door onteigening ten algemeenen nutte te groote plantages onder kleine pachters te verdeelen en de grondslagen te leggen tot een nijveren stand van landbouw. Verder is bevordering van hoender- en bijenteelt evenals die der zijderups (om vrouwen werk te geven), benevens de cultuur van sisal en aloë, gewenscht; met de vijgen-en olijf boom zou men proeven moeten nemen.

Ook acht hij het noodzakelijk te zorgen, dat de geiten, die daar rondloopen, niet langer den bestaanden boomgroei vernielen en elken nieuwen boomgroei in de kiem versmoren.

In Overijssel en Gelderland heeft men dorre en onvruchtbare heiden waar vroeger eeuwen prachtige wouden hebben gestaan, die door de schapen vernield werden. Met dit voorbeeld voor oogen, is het zaak in Curaçao de verdere ontwouding tegen te gaan, en moet naar nieuwen boomgroei worden gestreefd. Wij draaien nu in een vicieuzen cirkel rond: omdat er geen regen valt worden er geen boomen geplant en er valt geen regen omdat er geen boomen genoeg zijn.

Wat vooral noodig is, is het oprichten van een *Gouvernementsmodel plantage*, die streng gescheiden moet worden gehouden van den cultuurtuin.

De laatste moet wetenschappelijk worden ingericht, de eerste vooral practisch. De cultuurtuin is er voor om proeven te nemen, daar kan men hooge uitgaven doen zonder op de geldelijke resultaten te letten. De gouvernementsplantage moet op commercieelen grondslag worden gevestigd, en de zekerheid geven, dat alle uitgaven later door de inkomsten ruimschoots zullen worden vergoed.

Bij deze model-plantages kan men de cultuurfouten der particulieren vermijden en de levensvatbaarheid van zulke ondernemingen aantoonen. Doch geschikte leiding is noodig, want zij moet slagen. Want mocht de modelplantage mislukken, dan kan men er zeker van zijn, dat er moedeloosheid zal ontstaan onder de planters, en het gedaan zal zijn met alle verdere ontwikkeling van den landbouw. Ik geef dit denkbeeld dus der Regeering en den betrokken autoriteiten in ernstige overweging.

Nu nog een enkel woord over de leiding van de landbouwaangelegenheden. Deze moest geheel onafhankelijk van Suriname worden gevoerd. Het blijkt meer en meer dat de tegenwoordige regeling op een verkeerden grondslag is gevestigd. De afstanden zijn te groot; de noodige samenwerking tusschen Suriname en Curaçao ontbreekt. Er is ook te veel verschil in klimaat, want terwijl Curaçao een van de droogste klimaten der wereld heeft, is Suriname zeer vochtig. De proeven in den cultuurtuin te Paramaribo genomen hebben geen nut voor Curaçao. Men moet op Curaçao dus zelfstandig te werk gaan. Ik wensch den ijver en de toewijding van den inspecteur geen oogenblik in verdenking te brengen, maar ik wijs er toch op, dat de inspecteur niet op al die eilanden voldoende toezicht kan uitoefenen. Hij is in vier jaar slechts twee keer op Aruba geweest. De correspondentie veroorzaakt veel tijdverlies. Laboratoria zijn op Curaçao niet noodig; misschien zijn enkele analyses gewenscht voor de divi-divi of de oranjeschillen, doch niets is gemakkelijker dan deze naar Paramaribo te zenden en dit daar te laten doen. Samenwerking tusschen beide koloniën is immers door zelfstandige leiding volstrekt niet uitgesloten. Hoofdzaak is, dat er op Curaçao gewerkt wordt en dat men er leert hoe te

werken. Voor dit alles is noodig een eigen inspecteur voor den landbouw, een eigen model-plantage en een eigen cultuurtuin. Tevens zou men dan kunnen zoeken naar de meest geschikte gewassen, die men in dit drogen klimaat kan telen, naar zoogenaamde „dryeultures."

En nu over de onmisbare voorwaarde van dit alles, de waterverstrekking. Wel is in de laatste jaren een stap in die richting gedaan, maar men zal met meer kracht moeten aanpakken, door alle terreinen af te dammen om zoo goed als elken droppel regen op te vangen.

Of de dammenaanleg, die thans geschiedt, resultaten zal afwerpen, wordt door sommigen, waaronder enkele leden van den Kolonialen Raad in twijfel getrokken. Ik zal echter, met uw goedvinden, Mijnheer de Voorzitter, straks bij art. 56 dit onderwerp nader bespreken en hoop dan te kunnen aantoonen, dat, al heeft men geen zekerheid, de waarschijnlijkheid groot is, dat de resultaten zeer bevredigend zullen zijn, en het doel waarnaar men streeft, zal worden bereikt.

Wat de negers betreft, is gebleken, dat zij een uitstekende werkkracht vormen. Zij zijn physiek sterk, en op Suriname beweert men dat een neger evenveel arbeid verrichten kan als twee Javanen. Ware er werk voor mijnbouw of landbouw in eigen land, dan behoefden die flinke negers niet van Curaçao te worden gebannen. Naar aanleiding hiervan wensch ik een enkele vraag te doen aan den Minister.

Een paar jaar geleden werd hier het plan geopperd negers naar Suriname te zenden voor den Lawaspoorweg. Ik heb daartegen gewaarschuwd en gezegd, dat door het groote verschil tusschen het droge klimaat te Curaçao en het drassige klimaat te Suriname zou blijken, dat de negers daartegen niet bestand zouden zijn. Wat ik vreesde is gebleken waar te zijn. 600 negers hebben er gewerkt. De meesten kregen malaria. De laatste 160 zijn onlangs teruggezonden, en, indien ik mij niet vergis, heeft men er van afgezien verder met negers uit Curaçao in Suriname te werken.

Ik zou wel van den Minister willen vernemen of dit zoo is en of Zijn Excellentie daartoe zal medewerken.

Een andere quaestie, waarover ook dikwijls is gesproken en waarop herhaaldelijk is gehamerd, is de Mijnwet, die in aantocht is. Ik wensch hier mijn volledige instemming te betuigen met het belangrijk artikel door bevoegde hand in *Het Vaderland* van 20 October geschreven, waaruit blijkt, met welke vreugde de Mijnwet zal worden begroet:

Nu de Mijnwet voor Curaçao in aantocht is, is de oplossing der Santa-Barbara-quaestie er een van enkele maanden. Het zal een inderdaad joyeuse entrée in het *Staatsblad* worden, als het uit zal zijn binnenkort met de koppigheid van den Brit, die het vertikt zijn phosphaatlagen te onginnen, waarmee aan ettelijke honderden arbeiders een behoorlijk dagloon kon worden verschaft."

Ik zou dus den Minister wel willen vragen of hij ons spoedig dit wetsontwerp zal aanbieden, dat dan gewis hier weldra zal zijn aangenomen, daar alsdan gevolg zal zijn gegeven aan den herhaalden drang door personen van bijna alle partijen in deze Kamer uitgeoefend. Ik zal dan aan dezen Minister, evenals aan zijn voorganger, kunnen toeroepen, dat hij, in het belang van Curaçao, een verdienstelijk werk heeft verricht.

Ten slotte meen ik voor al die zaken op meer spoed te mogen aandringen.

Reeds den 14den November 1900 heb ik bij motie aangedrongen op een onderzoek naar den oeconomischen toestand en naar de middelen om daarin verbetering te brengen. In de brochure „Een noodlijdende kolonie", Maart 1901 verschenen, schreef ik als conclusie: „geen uitstel is meer mogelijk, geen dralen geoorloofd." Kort daarna hebben èn prof. Went èn de ingenieur Havelaar belangrijke rapporten over den toestand ingebracht en de middelen ter verbetering daarvan aangewezen. Thans zijn wij vijf lange jaren verder en wat is er geschied? Wel is men voortdurend werkzaam geweest, en men gaat vooruit, maar het gaat zoo vreeselijk langzaam. En toch, waar de nood zoo hoog gestegen is, moet snel geholpen worden; er moet worden doorgetast, elke dag wachtens verergert den reeds zoo droeven toestand.

De heer MARCHANT: Mijnheer de Voorzitter! Het zij mij veroorloofd enkele opmerkingen te maken over het beleid, dat door de Regeering ten aanzien van de kolonie Curaçao wordt gevolgd, een beleid, waarmede ik mij niet kan vereenigen.

Toen hier de interessante debat ten werden gevoerd over onze Oost-Indische koloniën, is bij mij telkens de vraag gerezen: gesteld eens dat die West-Indische eilandengroep niet gelegen was in West-Indië, maar deel uitmaakte van onzen Oost-Indischen Archipel, wat zou dan het budget dezer kolonie er gansch anders uitzien dan thans! Gesteld eens, dat die groep eilanden met kwijnenden handel en verloopen landbouw stond onder het gezag van den man, die thans het bewind voert over de Oost-Indische koloniën, wat zou er dan met die eilanden gebeuren?

Op het oogenblik is het er ver van af, dat door een krachtig beheer het budget dezer kolonie behoorlijk in orde wordt gehouden. Ik hoop dit, ook door aanhalingen uit de schriftelijke stukken over deze zaak in de kolonie zelf gewisseld, te bewijzen.

Het subsidie, dat het moederland aan deze kolonie verstrekt, is dit jaar als gewoonlijk weder hooger geworden; maar nog nimmer is het gestegen met zulk een belangrijk bedrag in eens als dezen keer. Wij zijn nu van f296,000 op f356,000, alzoo een vermeerdering met een halve ton of ⅙.

In bijlage L[1] van het Koloniaal Verslag van 1905 vindt men een graphische voorstelling van het subsidie door Nederland aan de kolonie verleend, welke loopt tot 1903. Trekt men nu de teekening door volgens het bedrag, dat thans als subsidie wordt uitgekeerd, dan wordt de onderste stippelijn, die men op die teekening vindt, doorgetrokken in eens verder naar boven dan het ooit een jaar te voren, volgens de ze teekening, is geweest. En wanneer men vervolgens bijlage L[2] vóór zich neemt, waarop over tijdperken van vijf jaar telkens het subsidie in beeld is gebracht, en men past daar over dit jaar dezelfde methode toe, op 1906 alléén, dan wordt het blok, dat het subsidie van de afgeloopen vijf jaren tot en met 1903 voorstelde, voor dit jaar verhoogd met de bijna volle hoogte van dat blok zelf.

Was het in de afgeloopen vijf jaren een bedrag van 24,4 pct. op het budget van die kolonie, dit jaar zal het zijn, wanneer deze begrooting is aangenomen, 4,14 pct., dus bijna een verdubbeling. Een merkwaardigheid van deze budget is, dat van alle uitgaven dezer kolonie een bedrag van niet minder dan 25 pct. wordt besteed aan pensioenen. En dan laat ik nog de pensioenen buiten beschouwing van ambtenaren en militairen, die op onze Staatsbegrooting worden gebracht.

Het matigste is het Rijkssubsidie aan deze kolonie nog voor het eiland Curaçao zelf. Het eiland Curaçao zelf heeft een inkomen van f386,000 en uitgaven van f472.000 een subsidie van f86,000, dat is 18 pct. Maar hoe kleiner het eilandje wordt, des te zwaarder dat subsidie. Zoo vindt men voor een eilandje als St. Eustatius een inkomen van f5000, een uitgave van f34,000, een subsidie van f29,000, alzoo 85 pct. van de uitgaven.

Stel u nu voor, Mijnheer de Voorzitter dat een eilandje als St. Eustatius gelegen was in den Oost-Indischen Archipel, een eilandje met 1500 inwoners, bijna allen negers; een eilandje, waar in 1904 zijn geboren 9 kinderen, 9 wettige kinderen en 42 onwettige; een eilandje dat zich verheugt in het bezit van een raad van justitie; waar zijn voorgekomen in 1904, volgens het Koloniaal Verslag, aantal burgerlijke zaken: 1, aantal strafzaken: 1, aantal beschikkingen: 2; waar naast den raad van justitie is een kantonrechter voor wien kwamen in 1904 een aantal burgerlijke zaken van 2, strafzaken: 8, beschikkingen: 10. Die raad van justitie en dit kantongerecht kosten aan traktementen, wanneer men den gezaghebber, die tevens voorzitter van den raad van justitie en kantonrechter is, er buiten rekent, een bedrag van f2250. Dat eilandje St. Eustatius, met zijn 1500 negers, heeft een getal van 23 ambtenaren, en, zooals ik vermeldde, dat geniet een subsidie van 85 pct. van de uitgaven. Dat is over die negers f20 per hoofd. Wanneer men dien menschen dat in contanten gaf, zij zouden de gelukkigste menschen van de wereld zijn.

Stel u nu voor, mijnheer de Voorzitter, het eiland Saba in den Oost-Indischen Archipel. Dat eiland is ook in het bezit van een kantongerecht. Hier kwamen volgens het Koloniaal Verslag in 1905 voor burgerlijke zaken 0; strafzaken 1; beschikkingen 0. Stel u verder voor, dat men op het denkbeeld kwam om op dat eiland een woning voor den gezaghebber te koopen voor f8500. Wat zou generaal van Heutsz daarvan zeggen? Hij zou gezaghebber en alles wat daar te veel was van het eiland afsabelen. Er zou van al die luxe niets overblijven en men zou die drie bovenwindsche eilanden, overeenkomstig hun beteekenis onder één gezaghebber brengen, die de bestuurszaak daar gemakkelijk zou volbrengen.

Niettemin wordt ons in het Regeeringsantwoord gezegd, dat van een dergelijke bezuiniging op het beheer geen sprake kan zijn.

Ik erken dat het niet aangaat, zij het in gedachten, die eilanden over te plaatsen van de West naar de Oost en uit die overplaatsing verre gaande conclusies te trekken. De plaats waar zij liggen geeft hun ook een ander karakter; maar het maakt niet zóóveel verschil, dat de Regeering mij zal kunnen antwoorden, dat de zuinigheid en de nauwkeurigheid in het beheer in alle opzichten worden betracht. Het is er ver van af.

Ook ik wil die eilanden niet zonder hulp laten, ook ik wensch de hulpbronnen die daar zijn, zooveel mogelijk tot ontwikkeling brengen, maar vóór alles is daar noodzakelijk, evenals overal, een goed beleid en er mag niet met geld worden gesmeten.

De Regeering is omtrent de toekomst dezer kolonie zeer optimistisch gestemd. In de Memorie van Antwoord wordt ons gezegd.

„Wanneer de eerst in den laatsten tijd genomen maatregelen tot ontwikkeling der kolonie, zooals die in het belang van den landbouw en van de waterverschaffing in een verder stadium van uitvoering zijn gekomen, is daarvan naar zijn oordeel, ongetwijfeld eene verhooging van de opbrengst der middelen te wachten."

En verder: „Het denkbeeld om van te voren het bedrag vast te stellen, dat over een zeker aantal jaren verdeeld, uit 's Rijks schatkist voor buitengewone uitgaven ten behoeve van de oeconomische ontwikkeling van de kolonie zal worden ten laste gelegd, kan naar de meening van den ondergeteekende eerst in overweging genomen worden, wanneer te overzien is welke steun van het moederland voor zulke buitengewone uitgaven vereischt wordt."

Welke steun van het moederland vereischt wordt, is nu nog niet te overzien, maar al is dat niet te overzien, de Regeering draagt jaar in jaar uit verhooging van het subsidie voor. Ik zou zeggen, dat wij vooraf behooren te overzien wat er noodig zal zijn en dan eerst regelmaat kunnen brengen in het financieel beleid, tegenover de kolonie te volgen.

Intusschen is het geen wonder, dat de Regeering zich aldus uitlaat, want bij een kolonie als deze, waarmede men zich aan het Departement slechts weinig schijnt te bemoeien, hangt het beleid voor een goed deel af van den vertegenwoordiger van het Gouvernement daar ter plaatse. Nu is het merkwaardig — en zoo kom ik op de stukken, welke in de kolonie zelf over deze begrooting zijn gewisseld — dat wij in de gedachtenwisseling bij den Gouverneur en den Kolonialen Raad over deze begrooting tweeërlei stemming vinden, een zeer optimistische eenerzijds en een zeer pessimistische bij den Kolonialen Raad.

Wanneer ik mij de vraag stel: voor welke stemming zou meer grond zijn? — ben ik in dit geval, hoewel in het algemeen eer optimist dan pessimist, geneigd om de zijde der pessimisten te kiezen.

Waarom? Wanneer een vertegenwoordigend lichaam uitgaven voteert, welke het uit eigen beurs moet betalen, spreekt het van zelf, dat er aanleiding kan zijn voor een pessimistische beschouwing van den toestand. Maar hier kan de Koloniale Raad uitgaven voteeren, waarvoor ten slotte het moederland goed is en waarin de kolonie zelf niet bijdraagt. Wanneer dan de Raad tot den Gouverneur zegt: weet we wat gij doet en overweeg nauwkeurig of het wel productieve uitgaven zijn, die gij voorstelt, ben ik geneigd het met de pessimisten te houden. En waar die pessimistische toon door den Kolonialen Raad wordt aangeslagen in het algemeen, zal ik niet in bijzonderheden aantoonen, hoe verschillende groote uitgaven, als van het verbouwen van een krankzinnigengesticht, door den Kolonialen Raad niet worden bestreden. Maar wat antwoordt dan de Gouverneur? Dan antwoordt hij in zijn memorie van antwoord in de eerste plaats met de ontwikkeling van een stelsel ten aanzien van subsidie van het moederland, en zegt:

„Mogen de gevallen zeldzaam heeten waarin de aanwending van zekere kredieten directen bloei veroorzaken,— vasten grond voor een standpunt, krachtens welken het verleenen van kredieten zou worden afgewezen in gevallen, dat de uitgaven langs indirecten weg tot den gewenschten bloei zullen leiden, heeft ondergeteekende alsnog niet kunnen vinden."

Wat is dus de redeneering?

Wij moeten accepteeren alles wat het moederland ons aan subsidie aanbiedt, tenzij wij een vasten grondslag hebben om een dergelijk subsidie af te wijzen. Er wordt niet gevraagd: waar is de vaste grond voor elk subsidie, die aan het moederland wordt aangevraagd? Integendeel, er wordt gezegd: wij moeten halen wat wij binnen kunnen krijgen, tenzij wij een vasten grond hebben om aan te toonen dat een dergelijk subsidie verkeerd zou zijn besteed. En de vaste grond zelfs om die gevallen van afwijking te kunnen vaststellen, ontbreekt den Gouverneur, Het komt er op neer, dat alle subsidie, dat het moederland bereid is te geven, door de kolonie dankbaar moet worden aanvaard.

Sprekende over de productiviteit van de maatregelen, waarvoor steun wordt verlangd, zegt hij:

„Hij kan dan ook slechts herhalen, hetgeen in zijne Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag over de ontwerp-begrooting voor 1905 gezegd is, dat hij zich aan de zijde voegt van de leden die toen meenden, dat de Raad ook die posten moest goedkeuren, welke er toe leiden kunnen onzen oeconomischen toestand te verbeteren en medewerken tot verheffing van de algemeene welvaart, — een meening, die ook nu verdediging in den Raad vindt blijkens het gevoelen van die andere leden, welke van oordeel waren, dat er kredieten verleend mogen worden al kan men niet dadelijk met

zekerheid beweren, dat die kredieten tot de welvaart der kolonie zullen strekken, als er toch maar waarschijnlijkheid (de ondergeteekende zou geneigd zijn er bij te voegen: mogelijkheid) bestaat, dat zij tot verheffing van den oeconomischen toestand der kolonie zullen medewerken."

Indien er dus maar *mogelijkheid* bestaat, dat de kolonie te eeniger tijd van een dergelijke uitgave zal profiteeren, meent de Gouverneur, dat voor die uitgave niet moet worden teruggedeinsd. En hier komt het zwaartepunt, ik durf zeggen de roekeloosheid van deze redeneering van den Gouverneur, waar hij er nog bijvoegt: „Ondergeteekende meent hier wederom er aan te moeten herinneren, dat er geen grond voor de mogelijke vrees bestaat, dat de uitgaven zouden moeten gevonden worden uit belastingverhooging, zoodat de Raad zich door die overweging niet behoeft te laten weerhouden om met betrekkelijke voorstellen mede te gaan, waar er reden tot alle dankbaarheid is in het streven en het willen van Nederland om zijne koloniën tot bloei te brengen."

Dus halen wat men halen kan, het kost geen cent, het moederland is voor alle subsidiën goed.

Waar aldus in naam van het Gouvernement door den gouverneur wordt voorgegaan, is het geen wonder, dat de begrooting een bedenkelijk karakter gaat krijgen. Het valt elk jaar weder tegen. Nog verleden jaar heeft de Gouverneur voorspeld, in zijn memorie van antwoord aan den Kolonialen Raad, bij het bedrag voor openbare werken, „dat deze afdeeling voor 1905 het exceptioneel hooge bedrag van f 22,600 voor nieuwe werken aanwijst en dat daarvan „vermoedelijk" ⅔ gedeelte voor 1906 zal wegvallen."

Niettegenstaande die optimistische voorstelling van verleden jaar, zijn wij dit jaar weder een halve ton hooger met ons subsidie gekomen.

De inkomsten zijn daartegenover hooger geraamd. En een merkwaardig licht werpt wederom de toelichting van de middelen voor Curaçao voor dit jaar op het financieel beheer dat in deze kolonie wordt gevolgd. Op bladz. 3 van de toelichting tot de raming van de middelen lees ik: „Het totaal der geraamde ontvangsten is f9668,29 hooger dan voor 1905 gesteld, niettegenstaande een belangrijke post van inkomsten (f 11765,16) — het bedrag dat jaarlijks door de hypotheekbank ingevolge de verordening van 1880 (*Publicatieblad* N°. 5) in de koloniale kas werd gestort en waarvan de laatste termijn in Januari 1905 werd voldaan — vervallen is."

Aan de hypotheekbank in Curaçao is ongeveer 15 jaar geleden een kapitaal verstrekt door het moederland; het zal moeten geweest zijn ongeveer f 180,000. Dit zou worden terugbetaald in 15 termijnen, en die termijnen zijn jaarlijks gewoon gebracht onder de ontvangsten van de koloniale kas, alsof dat gewone inkomsten waren. Ze zijn door de kolonie als zoodanig verbruikt. Wanneer men het cijfer van het werkelijk subsidie van het moederland wil bepalen, moet men in aanmerking nemen, dat in de raming van inkomsten zelf 15 jaren lang f 12,000 heeft gestaan, dat opgeteerd kapitaal is, door het moederland aan de kolonie voorgeschoten.

Niettemin zijn die vijftien begrootingen het Departement van Koloniën gepasseerd en heeft men zich niet ontzien om dat kapitaal onder de gewone ontvangsten van de kolonie op te nemen.

Hoeveel het financieel beheer van de kolonie Curaçao te wenschen overlaat, blijkt ook uit den toestand van de gouvernementsbank te Curaçao.

In het Voorloopig Verslag worden meer inlichtingen gevraagd over den toestand van die Bank, dan bijlage M van het Koloniaal Verslag ons geeft. En wat is het antwoord der Regeering? Dat aan het bestuur der kolonie meer licht over den toestand is gevraagd. Daaruit blijkt dat men aan het Departement van Koloniën die gegevens niet heeft.

Een wonderlijke zaak! De Regeering beoordeelt een plan, dat in de kolonie is opgeworpen om een groot bedrag, dat renteloos ligt in de Bank te Curaçao, te geven aan de hypotheekbank om er hypothecaire zaken mede te doen. De Regeering is het gelukkig met dat plan niet eens, maar zij beoordeelt het desniettemin. Op de vraag: geef ons omtrent die bank meer inlichtingen dan bijlage M ons geeft, antwoordt de Minister: die kunnen wij niet geven, die moeten wij eerst zelf aan de kolonie vragen.

Niettemin acht hij zich in staat te beoordeelen of de kasvoorraad, waarvan hem het bedrag zelfs onbekend is, in hypotheken kan worden belegd.

Toen ik bemerkte, dat ik bij de Regeering aan het verkeerde kantoor was, heb ik getracht die inlichtingen persoonlijk te verkrijgen. En nu ben ik zoo gelukkig omtrent den toestand van die gouvernementsbank aan het Gouvernement eenige inlichtingen te kunnen geven, die dus voor het Gouvernement al de bekoring van het nieuwe zullen hebben.

Op den Bankstaat van bijlage M, Koloniaal Verslag, wordt gesproken van een post van gepercipieerde disconto's. Het kapitaal bedroeg in 1904 f 289,265,44½. Wie daaruit zou opmaken, dat de gouvernementsbank een disconto-bank is, vergist zich, want die gepercipieerde disconto's hebben met wisselzaken niets te maken. Die Bank geeft persoonlijke kredieten, welke in den vorm van wissels of accepten gegoten worden. Indien men op dergelijke wissels bij de Bank geld leent, is dit een verlengbaar krediet. De laatste endossant komt met den wissel bij de Bank — de eerste en de acceptant zijn zijn borgen — en de wissel wordt gedisconteerd.

De Bank geeft het krediet onder borgtocht van de beide andere onderteekenaars, die ook als regel op hun beurt hoofddebiteuren zijn. Als bij alle wissels is ook hier een vervaltijd, maar de schuldenaar voldoet op dien tijd nagenoeg nooit zijn schuld. Als men op tijd rente betaalt geeft de Bank een nieuwen wissel tegen voldoening van het zegelrecht.

Met zijn nieuwen wissel gaat hij dankbaar naar huis. Dat gaat niet één keer zoo, maar dat gaat jaar-in jaar-uit. Men moet zich dus voorstellen, wanneer men hier op die bijlage M leest van gepercipieerde disconto's, dat dit wissels zijn die ten eeuwigen dage blijven loopen. Wanneer ten slotte aan de Bank blijkt, dat zulk een debiteur achterlijk is in de betaling van zijn rente, dan wordt er aan het vernieuwen van den wissel een einde gemaakt, en dan wordt de wissel omgezet in een schuldvordering.

Dat is de beteekenis van den post, dien men onderaan vindt op bijlage M, bladz. 31; aan schuldvorderingen f 10,000. Die schuldvorderingen à f 10,000 zijn dus vorderingen op debiteuren, die van betaling niet meer willen weten. Daaronder staat nog: aan dubieuse schulden f 4000. Dat zijn dus de schulden van de heeren die het nóg weer erger maken en waarvan de directie van de Bank denkt: een wissel was niet goed, een schuldvordering was ook niet veel waard, wij zullen hen dus maar opschrijven als dubieuse schulden f 4000 Wij vinden op den staat van verleden jaar afgeschreven een som van f 3000 als oninvorderbare schuld. Men kan zich dus een voorstelling maken wat die afgeschreven debiteur waard is geweest.

In werkelijkheid zijn ook de schuldvorderingen in de beide vormen vóór de afschrijving: „schuldvordering" en „dubieuse schuld", volstrekt waardeloos. In eerste gedaante, „gepercipieerde disconto's", zijn de wederzijds geborgde schulden reëel voor ten hoogste de helft.

Eindelijk zal men dit jaar voor het eerst, op den Bankstaat een bedrag vinden van f 60,000 geleend aan de hypotheekbank. De Regeering heeft zich niet kunnen vereenigen met het beleggen van den kasvoorraad van de Bank in een schuldvordering op de hypotheekbank, want de hypotheken zijn van een eigenaardige natuur op Curaçao. Wanneer men den staat van de hypotheken van de kolonie nagaat, blijkt, dat er een rente wordt getrokken tot 12 pct. toe, een dorado voor kapitalisten, als het niet ware, dat in die 12 pct. uitgedrukt is de soliditeit van de hypotheek. De toestand van de kolonie op landbouwgebied weerspiegelt zich natuurlijk in de soliditeit van de hypotheken die men op den grond geeft.

De Regeering is hier met haar verbod te laat gekomen.

Wanneer de Bank f 60000 geeft aan haar zuster de hypotheekbank, dan zal ieder begrijpen dat, evenals het kapitaal van f 180 000 onder de gewone inkomsten is opgeteerd, deze f 60 000 weder een cadeau is, waarvan wij geen cent zullen terugzien.

Wanneer men nu tracht uit die bijlage M van het Koloniaal Verslag een beeld te verkrijgen van de positie van de Bank, en bij benadering tracht te komen tot den omvang van het kapitaal der Bank, dan moet men een beter rekenmeester zijn dan ik, om daarachter te komen. Het schijnt mij toe, dat men, wanneer men he kapitaal van de Bank schat op f 364 000, niet al te ver van de waarheid is.

Men kan toch van een Bank ten minste vorderen, dat het kapitaal een behoorlijke rente opbrengt van 4%. voordat men nog winst kan becijferen. Rente vindt men echter niet en wat als winst wordt geboekt is op verre na geen 4% van het kapitaal der Bank. Men kan uit dien staat ook alweder niet wijs worden hoe men komt tot het bedrag van de winst. Men mag toch als eisch stellen, dat ook die zoogenaamde gepercipieerde disconto's, waarvan jaarlijks rente wordt betaald, bij den hoogen rentevoet op Curaçao, wel 4 pct. rente opbrengen; maar ook 4 pct. van dat bedrag haalt de becijferde „winst" niet.

Het schijnt buitengewoon moeilijk te zijn om de winsten van die Bank te ramen. Wij hebben ontvangen stuk n°. 87 „Vaststelling van het slot der rekening van Curaçao over 1900; daaruit zien wij, dat de inkomsten uit de Bank waren geraamd op f 16 000, maar dat de werkelijke ontvangst niet meer heeft bedragen dan f 5833,64. Wij lezen op bladz. 2 van de Memorie van Toelichting dienaangaande alleen, dat de Regeering tot haar leedwezen moet mededeelen, dat minder ontvangen werd dan geraamd was uit winst van de Gouvernementsbank (of Gouvernements-„tronk", zooals zij daar heet). een bedrag van f 10000. Wat zien wij dus dat eigenlijk de toestand is?

Dat er op Curaçao is een circulatiebank, waarvan in circulatie is een bedrag aan bankbiljetten van f 168500 en dat men tot dekking van dat bedrag — het is al weer niet precies na te gaan in de stukken, maar ik heb mijn inlichtingen uit goede bron — een kasvoorraad heeft van 2 ton. Een buitengewoon ruime dekking dus.

Aldus hebben wij op Curaçao een Gouvernementsbank, die eenerzijds lijdt aan overmaat van soliditeit, maar anderzijds wordt beheerd op een wijze, die niemand die er mede bekend is, zou uitlokken om zijn geld er in te steken. Wanneer dan ook de Bank doorgaat met kredieten te verleenen op de wijze als zij tot nog toe gewoon is, zonder behoorlijke zekerheid te vorderen, dan vrees ik, dat ten slotten van die Gouvernementsbank niets terecht zal komen.

Wat ik ten aanzien van deze Bank heb willen betoogen is, dat het tijd wordt voor de Regeering om zich eens op de hoogte te stellen van die zaak en te zorgen, dat, wanneer de Kamer het volgend jaar eens nadere inlichtingen vraagt, zij die kan geven, zonder dat eerst nog eens van de post naar Amerika moet worden gebruik gemaakt.

Maar ook in het algemeen dient op het beheer van deze kolonie te worden bezuinigd en dient gewikt en gewogen te worden elke uitgaaf die daarvoor wordt gedaan. Naar mijn innige overtuiging deugt het stelsel, gevolgd bij de beoordeeling van de aangevraagde kredieten voor openbare werken in de kolonie, in het geheel niet; en wanneer de Koloniale Raad zelf over dergelijke openbare werken, die dan toch door het moederland betaald worden, ongunstig oordeelt, dan geloof ik dat wel eens mag worden overwogen, of zij wel mogen worden gevoteerd voor een kolonie, die zoo noodlijdend is.

Ten aanzien van de uitgaven voor den landbouw, waarover de geachte afgevaardigde uit Enschedé zooeven het woord heeft gevoerd, zou ik onder de aandacht van de Regeering willen brengen, dat er tweërlei voor Curaçao noodig is.

In de eerste plaats zal er van Curaçao, wil er ooit iets van den landbouw terechtkomen, worden gemaakt wat de heer van Kol in zijn reisbeschrijving heeft genoemd, een „regenbak". Zoolang dit niet is geschied, zal elke poging vruchteloos blijken om iets op dien drogen bodem te doen groeien. Ik zou dus deze methode willen volgen, dat eerst werden toegestaan de kredieten om te trachten het water te houden waar het noodig is, om eerst daarna over te gaan tot uitgaven die den landbouw moeten bevorderen.

Verder moet de pensioenregeling noodzakelijk worden gewijzigd, zoodat niet langer 25 pct. en meer van alle uitgaven aan pensioenen wordt uitgegeven. Er wordt hier in mijn buurt gezegd: daar is toch niets aan te doen; maar ben ik wel ingelicht, dan is die regeling thans zoo, dat gepensioneerde inwoners van de kolonie, later een betrekking van het Gouvernement krijgende, het volle pensioen behouden. Daarop wordt niet, zooals hier te lande geschiedt, korting toegepast, zoodat er daar een cumulatie plaats heeft van pensioen en traktement. In dergelijke gevallen zou het toch overweging verdienen om de moederlandsche regeling ook op de kolonie toe te passen.

In de derde plaats ben ik van oordeel, dat moet worden opgeruimd het stelsel van één gezaghebber voor elk eiland. De drie Bovenwindsche eilanden bij voorbeeld kunnen onder het bestuur van één gezaghebber worden gehouden.

Het is ook niet noodig, dat op Saba een kantongerecht in het leven wordt gehouden, een kantongerecht waarvoor in het geheele jaar slechts één strafzaak is behandeld, waarvan de kosten voor het Rijk hebben bedragen f 640, alleen aan traktementen, dat van den gezaghebber-kantonrechter niet medegerekend.

Ik hoop, dat de opdracht die de Regeering aan den buitengewonen ambtenaar heeft gegeven, zoo ruim mogelijk zal worden opgevat; dat die ambtenaar op de hoogte moet zijn van financieele zaken, ook zooveel mogelijk kennis zal nemen van alles wat betreft de financiën der kolonie. En het is ook te hopen, dat, wanneer hij met zijn arbeid gereed is, hij niet aan den dijk zal worden gezet evenals zijn voorganger, zoodat dan opnieuw een derde ambtenaar moet worden aangewezen, die evenals de tweede van voren af aan zal moeten beginnen. Dat is niet de methode om in deze kolonie de zaken in het reine te brengen.

Het beheer van deze kolonie voldoet niet aan redelijke eischen. En wanneer het mij geoorloofd is om een oogenblik te spreken in de taal van den Minister van Marine, dan moet ik tot mijn leedwezen verklaren, dat, evenals aan alle menschelijk werk, ook aan dit werk van het Departement van Koloniën onvolmaaktheid kleeft. Een kleine onvolmaaktheid, die ten gevolge heeft gehad, nu niet de ontreddering van een oorlogsschip, maar dat de financiën van de kolonie in een ontred-

derden toestand verkeeren. Nu deze Minister nog zoo kort aan het bewind is, zal ik niet trachten thans deze begrooting te beknibbelen of te doen verwerpen, maar ik reken er op, dat een energiek man als deze Minister zich heeft getoond, in staat zal zijn om spoedig, want de zaak heeft haast, een einde te maken aan een toestand in deze kolonie, die ons Gouvernement niet tot eer strekt.

De heer FOCK, Minister van Koloniën: Toen ik de begrootingen van Oost-Indië en Suriname had te verdedigen, had ik het voorrecht, dat in deze Kamer van verschillende zijden optimistisch werd gedacht over de toekomst van die koloniën. Enkelen zagen den toestand minder gunstig in, maar over het algemeen werd het vooruitzicht van die koloniën niet hopeloos geacht.

Wanneer men nu afging op het gesprokene door de twee geachte sprekers die thans het woord hebben gevoerd, dan zou men onder den indruk gaan verkeeren, dat ten aanzien van Curaçao vrijwel alle hoop was verloren, dat ten aanzien van deze kolonie de grootste moedeloosheid moest heerschen, en dat daaraan geen geld meer moest worden besteed.

Maar ontleedt men de redevoeringen, dan komt men tot de conclusie, dat beide sprekers van meening zijn, dat van Curaçao en de daarbij behoorenden eilanden nog wel wat te maken is, als men maar de hoofdbronnen van inkomsten tracht te ontwikkelen. Dat het beheer te wenschen zou overlaten, zooals de geachte afgevaardigde uit Deventer heeft betoogd, meen ik te mogen tegenspreken.

De geachte afgevaardigde legt, mijns inziens, de woorden van den Gouverneur, door hem aangehaald, niet juist uit. De Gouverneur bedoelt niet, dat men er op uit moet zijn van het moederland te halen wat er van te halen is, dat men maar werken moet voteeren, onverschillig of men daartoe vasten grond onder de voeten heeft. Ik ben zeker, dat hij met mij meent dat de grootste zuinigheid in het beheer moet worden betracht en dat alleen die werken moeten worden uitgevoerd, waarvan inderdaad te verwachten is, dat zij resultaten zullen opleveren, die leiden kunnen tot verbetering van den toestand daarginds.

De geachte afgevaardigde heeft gewezen op tal van ambtenaren, die op de verschillende eilanden geplaatst zijn en daar zouden kunnen worden gemist. Men moet echter bedenken, dat die zeer uiteen liggende eilanden niet onder één hoofd te brengen zijn. Ik verzeker den geachten afgevaardigde, dat ik van zijn wenken ernstige studie zal maken, er naar zal streven de rechtsbedeeling en het bestuur zoo mogelijk te vereenvoudigen. Ik doe echter geen enkele toezegging, omdat — de geachte afgevaardigde zal mij wel weer verwijten, dat ik den post van Curaçao moet afwachten — overleg met het bestuur der kolonie te dezen aanzien niet kan worden gemist. Een zoo langdurig bestaande organisatie kan men niet zoo maar in eens zonder behoorlijk overleg intrekken.

Ten aanzien van de scherpe critiek van den geachten afgevaardigde op het beheer van de Curaçaosche Bank sta ik in vele opzichten aan zijn zijde.

Toen ik de leiding van het Departement van Koloniën op mij nam, heeft het mij getroffen, dat de regeling bij die Bank niet goed was en ik heb mij gewend tot deskundigen op het gebied van het bankwezen, om te vernemen op welke wijze een reorganisatie zou kunnen plaats hebben, hetzij door een nieuwe inrichting van de bestaande, hetzij door de oprichting van een nieuwe bank. Die plannen worden overwogen. Ik kan daaromtrent op het oogenblik nog geen mededeeling doen, maar ik hoop, dat zij spoedig tot een resultaat zullen leiden, ten einde aan den werkelijk zeer af te keuren toestand een einde te kunnen maken.

De geachte afgevaardigde uit Enschedé heeft gevraagd om meerdere inlichtingen in een nota over de oeconomische toestanden. Mag ik hem opmerken, dat het Koloniale Verslag nagenoeg alles behelst wat door de Regeering kan worden gezegd?

Maar wanneer die geachte afgevaardigde meent dat dat Verslag nog niet uitgebreid genoeg is, zal getracht worden een nog grootere uitgebreidheid te verkrijgen. Er zal naar gestreefd worden om alle inlichtingen, die de Kamer wenscht, te verstrekken. Het komt mij wenschelijk voor dat ten aanzien van den werkelijken toestand daarginds het meest mogelijke licht worde ontstoken.

De geachte afgevaardigde heeft gewezen op de denkbeelden van den heer Rijkens. Ik heb van de artikelen van den heer Rijkens met zeer veel belangstelling kennis genomen en er zal worden nagegaan of die denkbeelden werkelijk voor uitvoering vatbaar zijn. Ik schaar mij ten aanzien van de bevordering van den landbouw aan de zijde van de beide geachte afgevaardigden. Ik meen ook dat getracht moet worden dien landbouw te bevorderen en ik geloof dat dit uit de gewisselde stukken kan blijken. In de Memorie van Toelichting staat uitdrukkelijk, dat ik den daar genoemden post niet overneem, maar niet op den grond door den Kolonialen Raad aangevoerd, dat er van den landbouw op Curaçao geen heil te verwachten is. Met dien grond kon ik mij niet vereenigen. Ik heb, het blijkt uit den toelichtenden staat, het oog op den landbouw gevestigd. De inrichting van een cultuurtuin, is, zooals ook uit dien staat blijkt, in overweging en men tracht daarbij te gemoet te komen aan de bezwaren door den heer van Kol uiteengezet.

Er is op het oogenblik op Curaçao, met weet het uit de dagbladen, in den Kolonialen Raad een soort grève uitgebroken. De Raad heeft te kennen gegeven, dat hij, op den voorzitter en den onder–voorzitter na, niet langer wenscht aan te blijven. Als reden waarom de leden van den Kolonialen Raad daartoe zijn overgegaan wordt opgegeven, dat door mijn geachten ambtsvoorganger bij de begrooting van 1903 een uitdrukking is gebezigd ten aanzien van de belastingen, die hun minder aanstond. Voorts nam de Koloniale Raad aanstoot in de toelichting op art. 52 der begrooting. Gelukkig heeft een groot deel van de leden dit outslag aangehouden, zoodat men de zaken kon gaande houden. Ik heb den Gouverneur opgedragen zoo spoedig als het kon een voordracht voor nieuwe leden hierheen te zenden, opdat de benoeming van nieuwe leden zou kunnen volgen.

De groote moeilijkheid is, dat de aanleiding tot deze heele zaak feitelijk ligt in de inkomstenbelasting. De inkomstenbelasting die oorspronkelijk was ingediend, was zoodaning geamendeerd, dat zij werkelijk niet kon worden goedgekeurd. Mijn voorganger heeft daarom aan de Koningin voorgedragen de belastingverordening te vernietigen. Daarna is een in hoofdzaak gelijksoortige verordening aan den Kolonielen Raad ingediend en die is thans nog in behandeling.

Toen de hierboven bedoelde leden van den Kolonialen Raad bemerkten, dat het ernst was met die inkomstenbelasting, dat zij deze niet meer konden tegenhouden, hebben zij hun ontslag genomen, wat volgens hen gerechtvaardigd zou zijn door enkele uitdrukkingen in de Memorie van Toelichting en ook door enkele gezegd en van mijn ambtsvoorganger, die in werkelijkheid niet de minste aanleiding daartoe gaven.

Ik ben het met den heer Marchant eens, dat het noodzakelijk is om de belastinghervorming krachtig door te zetten. Een behoorlijke belastingregeling behoort in Curaçao tot stand te komen. Ik hoop dat de heer de Joncheere, die daaraan werkzaam is, er in zal slagen dit werk naar wensch te verrichten. Er is dan ook geen quaestie van, dat hij, zooals de geachte afgevaardigde vreesde, zou worden teruggeroepen.

Ik zal trachten te doen, wat mogelijk is, om in de toestanden aldaar verbetering te brengen, en ik hoop, dat ik op de medewerking der Kamer zal mogen en kunnen rekenen, wanneer ik met voorstellen dienaangaande zal komen.

(*Wordt vervolgd.*)

Naschrift van de Redactie.

Hoe buitengewoon vreemd ons blad er ditmaal ook moge uitzien door de lange mededeeling uit de *Handelingen*, wij waren overtuigd ze niet te mogen onthouden aan de groote belangstelling onzer lezers en meenden derhalve verplicht te wezen alles zoo uitgebreid en getrouw mogelijk te moeten weergeven. De behandeling onzer begrooting in de Tweede Kamer had plaats op 1 December, des morgens van 10 — 1 uur. Wij mogen derhalve thans niet klagen, dat men ons geen voldoende aandacht heeft geschonken. In tegendeel, wij zijn oprecht dankbaar, dat men begonnen is met meer ernst en kalmte onze begrooting te behandelen, en hopen, dat aldus door onderlinge samenwerking van Holland en Curaçao onze kolonie langzamerhand zich op zal kunnen heffen uit haar diep verval.

De Heer VAN KOL wil tusschen het vele goede, wat hij zeide in de gauwigheid een leelijke insinuatie laten glippen aan ons adres. Reden ter verklaring van den wrok van Venezuela tegen Curaçao kan de Minister niet geven, zegt hij, blijkbaar doelende op het, in zijn geheel, niet juiste bericht van de *Amigoe*, dat de Minister den Gouverneur hieromtrent zou hebben geschreven, „men kan echter op dit gebied eenige gissingen opperen." Hij wil dit *niet* doen, maar ZEGT, dat er van Katholieke zijde een campagne geopend is tegen den Gouverneur.

In den samenhang met het onmiddellijk voorafaande beteekent dit dus: De Minister weet geen reden op te geven, maar de Katholieken beschouwen den Gouverneur als oorzaak dier wanverhouding tusschen Venezuela en Curaçao. En zij doen dit, omdat zij den Gouverneur, met wien zij vroeger waren ingenomen, thans bestrijden ter wille van de Onderwijs-quaestie.

Dat wij den gedachtengang van den Heer VAN KOL zóó moeten aanvullen, blijkt niet alleen uit den samenhang zijner onsamenhangende redeneering, maar ook uit berichten voorkomende in *Het Vaderland* en *Het Handelsblad*, voortvloeiende uit dezelfde bronnen: een paar ingezonden stukken in Curaçaosche bladen. Kort en goed willen wij verklaren, dat wij ons niet geroepen achten, alles wat door anderen verkeerd wordt gepubliceerd te weerleggen, *wij* hebben steeds als orgaan der publieke opinie over de wanverhouding tusschen Curaçao en Venezuela *de publieke opinie* weergegeven van Curaçao zoowel als van Venezuela.

Hier, zoowel als daar, is men algemeen van opinie, dat de zoo beruchte vlaggenquaestie ter eere van den Duitschen Keizer oorzaak is van een persoonlijke veete van den president tegen onzen Gouverneur, welke veete op haar beurt hoofdaanleiding was van de daaropgevolgde wanverhouding tusschen ons eiland en de Kust. Dat door niet zaakkundige inzenders in Hollandsche bladen ook andere oorzaken werden aangegeven, die ook wij niet als zoodanig erkennen, betreuren wij. Het volle licht valt daardoor niet op de hoofdquaestie, maar wordt verdeeld over nevenzaken, waardoor er valsch licht ontstoken wordt. Niemand kan nu goed zien, ook niet de hoofdzaak: de vlaggenquaestie. Dat sommige tegenstanders nu moedwillig hunne oogen dichtknijpen en om ons van eigenbelang te kunnen beschuldigen op minder eerlijke wijze verband trachten te leggen tusschen onze openhartige, zakelijke bestrijding van den Gouverneur in zake Onderwijs en het aangeven der hoofdoorzaken van de wanverhouding tusschen Venezuela en Curaçao, is niet onze schuld. Een toevallig samentreffen van omstandigheden, zonder oorzakelijk verband zal voor vele goedgeloovigen den schijn van waarheid nog redden, alsof er toch werkelijk eenig verband bestond.

Men behoeft echter de argumenten der tegenstanders ook maar even te toetsen, om te zien hoeveel waarde hun insinuatie heeft.

Verbeeldt u, lezers, de katholieken zouden oorzaak zijn van het collectief ontslagnemen van den Kolonialen Raad!

De Raad zal dit dan zeker hebben gedaan om de Katholieken te steunen in hun verzet tegen de nieuwe Onderwijs-verordening. Na den Raad in zijn V. V. over het Onderwijsontwerp zoo krachtig bestreden te hebben, mochten wij zulk een steun natuurlijk verwachten!

En dat het Seminarie van Scherpenheuvel in 1901 werd gesloten geschiedde ook al uit weerwraak van Venezuela tegen de Curaçaosche geestelijken en moet ook al dienen om den wrok van President Castro, eerst vier jaar later geopenbaard, te verklaren.

Het Seminarie werd alleen gesloten, omdat door de voortdurende revolutie de geldmiddelen van Z. D. H. Mgr. SILVA, persoonlijk eigenaar van dit seminarie, te veel verminderden.

En na de sluiting daarvan werden door invloedrijke Venezolanen herhaaldelijk pogingen in het werk gesteld om die Curaçaosche geestelijke op wie zij zoo gebeten zouden zijn, verbonden te krijgen aan de Kapel van het H. Hart en het ziekenhuis te Caracas. En ook nu zijn de onderhandelingen nog niet geëindigd om diezelfde Curaçaosche Geestelijken over te laten komen naar Merida om daar een klein Seminarie te stichten. Tot op den dag van heden wordt het gebouw op Scherpenheuvel nog steeds door Venezolaansch geld onderhouden, omdat men daar de hoop nog niet heeft opgegeven eenmaal de Venezolaansche jongelui weder te stellen onder de leiding der Curaçaosche Geestelijken!

't Is bedroevend te zien, hoe verwrongen en verdraaid de *officieele* waarheid er soms uitziet. VAN KOL zelve erkent, dat de beschrijving van onzen economischen toestand in de verschillende bladen geheel en al verschilt van die beschrijving in de officieele bescheiden.

Het glanspunt van *officieele* WAARHEID is wel de verklaring des Ministers, dat de Kol. Raad collectief ontslag nam, omdat een paar uitdrukkingen van den vorigen Minister den leden niet aanstond en zij zagen, dat zij de inkomstenbelasting niet meer konden tegenhouden.

Dit is een *officieele* verklaring.

Maar ook overeenkomstig de werkelijke *waarheid*?

Hoe komt de Minister toch aan zulke belachelijke mededeeling? Uit zich zelf natuurlijk niet. Wij moeten dus wel veronderstellen, dat het Z. Exc. heel deftig uit Curaçao is geschreven.

Hoe is het toch mogelijk, dat men een dergelijke voorstelling van zaken heeft durven geven.

Wat zal de Minister van die officiele inlichtingen denken als Z. Exc. nu ook eens de echte waarheid verneemt.

Dat deze spoedig algemeen bekend gemaakt worde, vordert de eer en goede naam der afgetreden Leden.

Ten deele werd hier reeds aan voldaan door een ingezonden schrijven van eenige ex-leden in *El Imparcial*, waarin zij hun groote bevreemding te kennen geven over de bewering des Ministers „tegenover officieel geconstateerde feiten, daar toch de notulen van den Raad en de verslagen der afdeelingen daar zijn om het *tegendeel* te bewijzen. De inkomstenbelasting is in 1904 aangenomen en ook bij de hernieuwde behandeling in dit jaar hebben alle leden zich weer bereid verklaard mede te werken om die belasting tot stand te brengen."

BIJBLAD
VAN DE
Amigoe di Curaçao.
Zaterdag, 30 Dec. 1905
No. 1148

Door het land van Columbus.

Dit is de titel van het boek, dat voor mij ligt en hetwelk mij toegezonden werd door de Uitgevers „De erven F. Bohn te Haarlem met het verzoek aan dit belangrijke werk eene bespreking te wijden in de Curaçaosch nieuwsbladen.

Aan dit verzoek voldoe ik volgaarne en wel om verschillende redenen. In de eerste plaats omdat het werk geschreven is door den Heer Dr. Hendrik P. N. Muller, een man, die ook voor ons, inwoners van Curaçao, geen onbekende is en die zich, gedurende zijn kort verblijf alhier, veler sympathie verworven heeft door de groote belangstelling welke hij betoonde in onze kolonie en hare bewoners en ook doordat wij wisten op welke wijze hij in de Nieuwe We reld als gezant van den voormaligen Oranje-Vrijstaat de belangen onzer Zuid-Afrikaansche Stambroeders bepleit had bij Staatshoofden en Volkeren.

Het verwondert ons dan ook niet op de eerste bladzijde te lezen:

Aan den Hoogedelen Heer
M. T. Steijn.

Oud-Staatspresident van den Oranje-Vrijstaat, verheven voorbeeld, van alle tijden, van plichtsbetrachting en vaderlandsliefde van eenvoud en waardigheid wordt dit reisverhaal opgedragen

in de diepste vereering, eerbiedige vriendschap, en liefdevolle toewijding, door zijn aan hem verknochten vroegeren vertegenwoordiger.

In de inleiding lezen wij:

Boerenbelangen dreven mij naar Amerika. In 1901|2 doortrok ik de Vereenigde Staten en Mexico, bezocht Cuba, Centraal-Amerika, Venezuela en Nederlandsch West-Indië.

Handboeken te schrijven over al die uitgestrekte Staten en Koloniën, bij de beschrijving te streven naar volledigheid, het is onbegonnen werk en ook nauwelijks noodig. Hier volge een reisverhaal door studie slechts aangevuld.

Het is dus geen handboek, maar een reisverhaal doch zóó boeiend geschreven, dat het een genot is, om den schrijver op zijn verre tochten te vergezellen.

We bezoeken vele landen en steden, staatshoofden en andere invloedrijke personen, musea en universiteiten en leven geheel met den schrijver mede. Wie hem nog niet kent, die leert hem thans kennen, want in zijn boek heeft hij geheel zijn hart en karakter blootgelegd.

Bijna iedere bladzijde spreekt van zijn groote liefde voor Holland, voor den Hollandschen Stam en niet het minst voor die arme boeren voor wier heilige zaak hij strijdt en lijdt Wij gevoelen ons met hem verheugd wanneer hij belangstelling ondervindt voor zijne zaak, teleurgesteld wanneer hij stuit op onverschilligheid.

Zoo doorreisen we de Vereenigde Staten; eerst het Oosten.

We komen te New. York en leeren den Amerikaan kennen in zijn karakter in zijn zeden en gewoonten. Trots vervult ons, wanneer wij ondervinden, met welk eene achting en waardeering daar over ons landje en onze landgenooten gedacht en gesproken wordt, hoe de afstammelingen der oude Hollanders, hoewel geheel Amerikaan geworden, geene gelegenheid verzuimen om zich op hunne afstamming te beroemen. Zelfs de staatspresident hooren we tot hem zeggen; „I am a Hollander"

Van New York gaan we naar Buffalo, dan naar Allany, Niagarafalls, Boston terug naar New York om dan te stoomen naar Philadelphia en Washington, ten einde een bezoek te brengen bij President Roosevelt. Terug gaat het weer via New York naar Cambridge om te spreken voor de Hoogleeraren en Studenten der Havard-University. Na het oosten komt het Middle-West aan de beurt. We brengen een bezoek aan Cleveland in den staat Ohia, daarna voert onze weg naar Indianapolis, de hoofdstad van den staat Indiana. We zouden echter te uitvoerigworden indien we den schrijver op den voet volgden op zijne reisen naar Chicago, en door Colorado naar den staat Utah, waar een bezoek gebracht wordt aan de Mormonen in de Salt- Lake-City. Dan gaat het naar Californie om daarna door het Zuiden der Vereenigde Staten Mexico te bereiken. Na Mexico te hebben leeren kennen aanvaarden we de reis rond de Caraïbische Zee en bezoeken het eerst Cuba, daarna. Costa Rica, vervolgens Columbia, Venezuela, Trinidad om ten slotte met de Hollandsche boot naar ons oude Curaçao te stoomen. De landen welke we doorgereisd hebben, zijn juist die landen, waar vele Curaçaonaars reeds op jeugdigen leeftijd heengaan om hun brood te verdienen en hun verder leven door te brengen. Ouders, wier zonen daar vertoeven of er heen zullen gaan, laat uwe zonen dit boek van Dr. Muller lezen. Het zal hen van veel nut zijn.

Ook voor Uzelven is het een belangrijk boek, want na de bovengenoemde landen volgt eene beschrijving van Curaçao en het kan U niet onverschillig zijn te weten hoe een man als Dr. Muller denkt en schrijft over U en Uw land, terwijl in het laatste hoofdstuk U de gelegenheid wordt gegeven nader kennis te maken met onze rusterkolonie Suriname, welk hoofdstuk eindigt met een ernstige waarschuwing aan ons volk om nooit meer eenig grondgebied onzer Koloniën af te staan na de duurbetaalde les van den afstand onzer Goudkust aan Engeland en na de gedwongen overgaaf der Kaapkolonie.

Op dien afstand van nationaal grondgebied heeft geen zegen gerust.

Hiermede eindig ik deze korte en onvolledige bespreking van dit, voor ons zoo belangrijke boek, daarbij den wensch uitsprekende, dat het door velen in deze Kolonie gelezen zal worden.

Om het aan belangstellenden gemakkelijk te maken is de onderge teekende bereid het boek te bestellen voor allen die het wenschen te bezitten en zich daartoe bij hem aanmelden.

De prijs van het boek bedraagt ƒ4.90, gebouden in fraaien linnen stempelband ƒ5.50.

J. A. Snijders, Jr.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

✝ Dinsdagavond, 26 Dec., omstreeks tien uren is de Eerw. Zuster Maria Arnolda (Dinfna van Zundert) in het St. Elizabeths-gasthuis overleden, juist vier maanden na haar aankomst op dit eiland. Een verraderlijke ziekte heeft haar jeugdig leven in korten tijd gesloopt. In Oudenbosch geboren den 16den Januari 1878, bereikte zij slechts den leeftijd van 27 jaren. Haar dood is een zwaar verlies voor het Gasthuis, dat zoo zeer behoefte had aan nieuwe, jeugdige krachten. Zuster Maria Arnolda beloofde zooveel met haar opgewekt, vroolijk, vriendelijk karakter, daarom voelen wij innig mede met de droefheid der Weleerw. Overste en Zusters van het Gasthuis

Zuster Maria Arnolda heeft, naar wij hopen, het loon harer werken reeds ontvangen. R. I. P.

Havennieuws.

Door den Minister is gelast, dat H. M. *Kortenaer* voorloopig binnen onze haven moet blijven.

De opvolger van den Heer J. Cardinaal zal 20 Februari uit Holland vertrekken.

De Crisis.

Door H. M. de Koningin zijn tot leden van den Kol. Raad benoemd de Heeren Edwin Senior, B. E. v. d. Veen Zeppenfeldt, mr. A. G. Wolff, A. W. Statius Muller, E. Lansberg en dr. H. Ferguson.

Mr. Wolff heeft voor de eer bedankt en de benoeming niet aangenomen. De overige 5 hebben Vrijdagmorgen in handen van den Gouverneur der gebruikelijken eed afgelegd.

Dienzelfden dag hebben de heeren Mr. Ph. de Haseth Evertsz, Mr. J. B. Gorsira, J. H. Boomgaart, C. Gorsira en H. H. R. Chapman hun ontslag genomen, zoodat de nieuw benoemde leden onmiddelijk moeten overgaan tot het kiezen van 12 nieuwe candidaten.

Hoe het bij deze keuze gaan zal, weten wij niet; met de vorige is het al heel vreemd geloopen.

Van alle *eerste* Candidaten werd er slechts een benoemd: Mr. A. G. Wolf, en deze heeft bedankt.

Een *officieele* candidaat, ofschoon de tweede, is nog de heer B. E. van der Veen Zeppenfeldt; alle anderen waren geen candidaten van den Raad, en zijn dus door den Gouverneur voorgedragen. De heeren E. Senior, Dr. Ferguson en A. W. S. Muller behaalden ieder slechts 2 stemmen, terwijl de heer Lansberg volstrekt niet genoemd is zelfs.

De nieuw-benoemde Leden zullen wel begrijpen, dat wij niets tegen hun persoon hebben; maar daarentegen vast overtuigd zijn, dat zij zullen wezen goede leden van den Raad, doch wij meenden aan te moeten geven, hoe het verloop dezer benoeming is geschied, opdat men meer inzicht krijge in deze geheimzinnige crisis, zoo geheel en al verkeerd beoordeeld door den Minister.

Koloniale Post-Spaarbank.

Gedurende de maand November werd in de geheele Kolonie ingelegd ƒ2,34517, terugbetaald ƒ1,382,76. Een batig saldo dus van bijna ƒ1000.

In de stad werd ingelegd ƒ1,31074 en terugbetaald ƒ1,29751. Er bleef derhalve maar ƒ13 23 over.

	Ingelegd	*Terugb.*
2e district	ƒ 68,75	ƒ6,—
3e „	53,50	—
4e „	2	—
5e „	15	—
Kralendijk, Bonaire	35	—
Rincon „	4	—
Oranjestad Aruba	164,90	—
Philipsburg St. M.	55,50	2
Oranjestad St. Eust.	374.50	3,25
Bottom Saba	261,38	—

Hoedenindustrie.

Zoo langzamerhand schijnt men toch het groote gewicht dat deze industrie voor onze eilanden hebben kan, te begrijpen. Reeds hebben zich verschillende personen aangemeld als leerling voor den vlechtcursus

Wij hopen, dat de fijnere vlechtmethode, en nette, nauwkeurige afwerking nu spoedig algemeen worde, niet alleen onder de vlechtsters in de stad, maar ook der districten en op de eilanden. De „Curaçaosche Maatschappij" zal wel het middel weten te vinden om geheel ons volk, ook van de buitendistricten en andere eilanden te laten deelen in de voordeelen van deze nieuwe, meer volmaakte werkmethode. Het volk zal de groote waarde d ezer methode ook spoedig inzien, wanneer het zal ondervinden, dat het nu even vlug en gemakkelijk bijv. ƒ3,50, à ƒ4 voor één hoed kan verdienen, als vroeger voor een heel dozijn.

Model-Plantage.

Prof. Went schreef in zijn rapport reeds in 1902:

„Groot Piscadera eindelijk kan tegenwoordig wel als *model* voor alle Curaçaosche landbouwondernemingen beschouwd worden."

De heer Rijkens, onze vroegere landbouwkundige, die al heel spoedig naar Holland werd teruggezonden, omdat hij hier niets kon uitrichten en men hem - ten rechte of ten onrechte — voor zijn taak niet berekend achtte, wordt nu door diezelfde Regeering met heel veel belangstelling aangehoord en zijn plannen zullen met ernst worden overwogen. Wel de juiste manier om het vertrouwen onzer planters te winnen! Een zijner plannen is het oprichten van een Gouvernements-model-plantage.

Maar die model-plantage is er al, volgens Prof. Went. De heer Carlos A. Jones, eigenaar dezer plantage zal wel bereid zijn, desgevraagd, den Minister in te lichten over het O, zoo rentegevende! zijner Plantage.

Wat zijn de landbouwkundigen toch rijk aan illusies en arm aan daden!

Nieuwe Mijn.

Reeds meer dan een jaar lang werd door den eigenaar der Plantage „San Hieronimo” een poging in het werk gesteld om de zeer goede phosphaat, welke in die gronden waren ontdekt, tot exploitatie te brengen. De heer RIVERS, vertegenwoordiger van *The Wooldridge Orchilla Company*, zal aanstaande week deze explotatie beginnen. Een groote moeilijkheid levert nog het transport naar Knipbaai op, daar de afstand zeer ver is.

Hopen wij, dat deze exploitatie levensvatbaar zij, er spoedig tot volle ontwikkeling kome.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Henriete Daal, Jose Dacosta Gomez y Salado, Jacob T. de Pool, Herman Gorsira, Ester Maduro, Lodowico Maduro, Sres. Maduros para Pepe F. C., C. U. Ponne é hija, Emilio Suarez, Eduard Wolfschoon.

Aangeteekende stukken: Enrique Cardoze c|o M. & J. Cardoze, Rachel Jesurun c|o A. H. Senior c|o Rivas Fensohn & Co., G. A. Pinedo.

Een postwissel geadresseerd aan da Costa Gomez.

Niet voor bestelling of verzending vatbaar een briefkaart zonder adres verzonden door S. A. J. en drukwerken geadresseerd aan Antonio Braschi, Mexico City, Cornelis Kristen en Dr. Th. Lens.

* *
*

Hierbij wordt ter kennis van het publiek gebracht, dat de met het stoomschip *Zulia* naar New York te verzenden brievenmalen op den 1e. Januari a. s. om 10 uur A. M. zullen worden gesloten. Het kantoor zal op dien dag geopend zijn van 8 uur tot 10 uur A. M.

Tevens wordt bekendgemaakt dat de buslichting ten behoeve van den binnenlandsche dienst op den 1e. Januari a. s. instede van 10 uur A. M, om 9 uur A. M. zal plaats hebben.

Ingezonden Mededeeling.

EMULSION DE SCOTT.

COMPLETO EXITO.— Léase el siguiente certificado del Dr. Jesús M. Palacios, de Caracas:

“Don Jesús M. Palacios, Médico-Cirujano de la Universidad Central de Venezuela.

“Certifica: Que ha usado la Emulsión de aceite de higado de bacalao con hipofosfitos de cal y de sosa, llamada de Scott, en todos aquellos casos que es necesario usar una medicación reconstituyente y reparadora, obteniendo siempre el más completo éxito.

Nieuwjaars-Advertentien.

p. fr. H. J. D. OKHUIJZEN,

wenscht aan al zijn vrienden en kennissen een Zalig Nieuwjaar.

Schoonhoven, Holland.

Heil en zegen in het Nieuwe Jaar aan vrienden en kennissen.

M. V. ZWIJSEN
Rector.

Een voorspoedig. gelukkig Nieuwjaar aan al mijne vrienden en kennissen!

p. fr. A. L. M. JANSEN
Pastoor, Aruba.

Een Zalig Nieuwjaar aan Vrienden en Kennissen.

fr. W. G. WILLEMS
Pastoor.

Aan al mijne vrienden en kennissen op Curaçao en Bonaire een gelukkig Nieuwjaar.

p. fr. A. EUWENS.
Nijmegen. Holland.

Advertentien.

J. S. Scheidelaar.

Breedestraat – Overzijde

heeft per laatste Holl: boot ontvangen: een flink assortiment van goede qualiteit verfwwaren, als:

blikken lood- en zinkwit in olie, spaansch en friesch groen, kleefvrije lijnolie, enz., enz.

STEEDS VOORHANDEN:

Plaatijzer, zink, blik, banca-tin, kopersoldeer, vijlen, verstaalde mokers en keggen, stalen steenboren, kop: regenbakskranen, klinknagels, koperen en ijzeren gewichten, maten voor natte en droge waren, en andere ijzerwaren, gemalen potlood. Talk, zeilgaren voor netten, vlaggelijn, schilderijkoord, lampenkatoen, petroleumtoestellen, papier en enveloppen, boekjes goud, Cooymanslikeur - en Elixers, zwarte thee, Wierook, Holl. krimpvrije flanel, halve fl: Eau-de-Cologne cocoszeep enz. enz.

Curaçao, 30 December 1905.

SIGAREN.

DE FIRMA

Ph. de Ruiter en Zoon

— TE —

CULEMBORG– (Holland)

wenscht in contact te komen met soliede afnemers voor de leverantie van twee in West-Indië reeds zeer in trek zijnde merken.

Levering franco aan boord Amsterdam. Betaling contant. Een proefzending 200 stuks in blikverpakking (twee merken) wordt franco per post gezonden na ontvangst van een postwissel van vijf gulden.

Verschenen:

Geschiedenis van het St. Elizabeths-Gasthuis te Curaçao 1855-1905.

DOOR

P. fr. J. VAN BAARS,
Rector.

Prijs 50 cents.

Te verkrijgen bij de Eerw. Soeurs. St. Martinus-Gesticht.

„HET HERT.”

Drinkt steeds het heerlijke Lans' export Bier „Het Hert”; het heeft een zuiveren en aangenamen smaak en is het meest geschikte Bier voor ons warm klimaat, dewijl het zeer weinig alcohol bevat.

Agenten voor Curaçao,
DE LANNOY & Co.
Agentes.

OJO!

Adverteer steeds

in de AMIGOE DI CURAÇAO het meest gelezen der hollandsche bladen in de kolonie.

SIGAREN.

DE LANNOY & Co. (*Botica Central*) hebben steeds voorhanden een ruim assortiment sigaren van diverse merken, waaronder het zoo algemeen gewilde merk Odalisca (echt !!!)

GRAFMONUMENTEN, GRAFZERKEN,

in **MARMER, Belgisch, Beiersch en Zweedsche GRANIET.**

Groote Voorraad. — Billijke Prijzen.

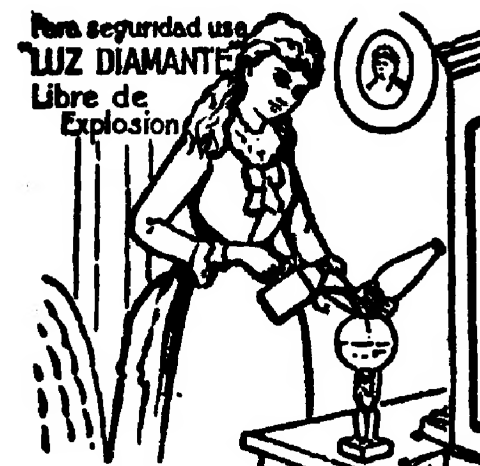
PHOTO'S TER INZAGE.

Steenhouwerij. Marmerwerken.

H. A. EUWENS,

Oude Varkensmarkt.—Doddendaal.
Nijmegen. Holland.

LONGMAN & MARTINEZ
NEW YORK, U. S. A.
De Venta Por Las Ferreterías ...
Almacenes de ...

DE ECHTE CURAÇAO-LIKEUR

GEDISTILLEERD DOOR

JOUBERT & Co.

van uitgezochte, versche *Curaçaosche* Oranjeschillen. Bekroond met 1sten Prijs, de Zilveren medaille, op de Koloniale Tentoonstelling, Mei 1904

Te verkrijgen in de
Botica Nacional
Otrabanda.

LA DICHA EN EL HOGAR.

Elixir de Capuchino,

PREPARADO POR

H. SUELS,

Miembro de la Facultad Médica de los EE. UU. de Venezuela, Premiado con medalla de oro en la Exposición Industrial de Valencia. (Carabobo) 1901 y Universal de St. Luis, EE. UU. de América 1904.

Para la completa curación de:

La anemia, abatimiento, vértigos, languidez, palpitaciones, color pálido, extenuación, empobrecimiento de la sangre, etc, etc. etc.

Agentes en Curazao,
DE LANNOY & Co.
OTRABANDA,
BOTICA CENTRAL.

Fotografia Soublette.

Este muy conocido Taller ofrece de nueve sus trabajos á sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO:
De 8 A. M.—4 P. M.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line” tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1905.	Philad.	Marcb.	Carcas.	Zulia.	Philad.	Marcb.
Vertrekt van NEW-YORK	Nov. 25	Dec. 2	Dec. 9	Dec. 16	Dec. 23	Dec. 30
Komt aan te SAN JUAN	30		14		28	
Vertrekt van „	Dec. 1		15		29	
Doet CURAÇAO aan	3		17		31	
Komt aan te LA GUAIRA	4	9	18	23	Jan. 1	Jan. 6
Vertrekt van „	6	10	20	24	3	7
Komt aan te PTO. CABELLO	7		21		4	
Vertrekt van „	8		22		5	
Komt aan te CURAÇAO	9	11	23	25	6	8
Vertrekt van „	10	13	24	Jan. 1	7	15
Doet LA GUAIRA aan	11		25		8	
„ PONCE „		20		3		17
„ SAN JUAN „	15		27		10	
Komt aan te NEW-YORK	20	26	Jan. 1	9	15	23

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marcb.
Vertrekt van CURAÇAO	Dec. 4	Dec. 11	„ 18	Dec. 25	Jan. 1	Jan. 8
Komt aan te MARACAIBO	5	12	19	26	2	9
Vertrekt van „	8	16	22	30	5	13
Komt aan te CURAÇAO	9	17	23	31	6	14

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.